

De glasramen in de St Dionysiuskerk

Wie van ons heeft zich nog nooit laten wegdromen, gedragen door de warme kleuren en de stichtende taferelen uitgebeeld op de glasramen van onze kerk. Wie wordt daar uitgebeeld? Wie was de glazenier die deze glasramen heeft gemaakt? Welke families hebben deze ramen aan onze parochie geschonken? Sedert wanneer kent men de techniek van de glasschilderkunst? Enkele vragen waarop wij trachten een antwoord te geven. Niet alle vragen hebben wij kunnen beantwoorden maar een eerste stap is gezet en in een volgende uitgave van ons tijdschrift hopen we om meer informatie te kunnen geven over L. Grossé, de glasschilder.

De techniek

Goede glasramen in een kerk zijn er niet alleen maar als versiering. Ze dragen ook niet alleen bij tot de juiste sfeer van eerbied en ingetogenheid in een gewijde ruimte. Ze zijn vooral bedoeld om op een aanschouwelijke manier te onderrichten en de bezoeker weg te halen uit de sfeer van dagelijkse bezigheden en hem of haar mee te voeren naar de sfeer van het geestelijke.

Eeuwenlang hebben glasramen in stilte het verhaal verteld over Gods liefde jegens de mensen. In de tijd toen de meeste mensen niet konden lezen zorgden de glasramen voor een visuele voorstelling van bijbelse thema's. De kerkramen predikten en onderwezen als het ware zelf de bijbel. Zij waren de tekenverhalen van de bijbel en de stripverhalen over de helden van weleer, de heiligen.

De kunst van het glasblazen is eeuwen oud maar de kunst van het glasraam heeft slechts langzamerhand kunnen ontwikkelen, naargelang techniek en kennis van het glas vorderden.

De vroegste uitvinding van het glas is waarschijnlijk te danken aan kooplui die in Fenicië, aan de oever van de Belos, kampvuren aanlegden en, om het vuur te verhevigen, brokken salpeter onder de kookketel schoven. Aldus smolt de salpeter met het zand - dat zoals men weet fijne glasdeeltjes bevat - en vormde een doorschijnende massa die bij het afkoelen tot glas stolde.

Sedert de oudheid was het glas bekend als doorzichtige afsluiting van raamopeningen. Waarschijnlijk stamt het gebruik uit het oostelijk Middellandse-Zeegebied. De glazen, die dik waren en betrekkelijk klein, werden toen in een omlijsting van brons, pleisterwerk, hout of marmer gezet. De kerkvaders (Lactantius, Hiëronymus, Prudentius) geven een beschrijving van de glazen in de eerste christelijke kerken. In Byzantium heeft men in het bijzonder bijgedragen tot de ontwikkeling van het raam,

Paulus de Zwijger verwijst in zijn teksten naar de veelkleurige ramen in de Aya Sofia te Constantinopel.

De glasschildertechniek uit de 12de eeuw is uitstekend bekend uit de *Schedula diversarium artium* van de Duitse monnik Theophilus. Het glas, dat vervaardigd werd uit rivierzand en potas met plantaardige stoffen, kon men kleuren door verschillende metalen met de glasmassa samen te smelten: het was onregelmatig van dikte en het zat vol blazen en onzuiverheden. Nadat op een vlak tafelblad de tekening van het glas en de verdeling der loden roeden was aangebracht, werd aan een stuk glas van de juiste kleur, met een roodgloeiend snij-ijzer de vereiste vorm gegeven, die men perfectioneerde door bijgruizelen met een gruizelijzer of door randjes te polijsten. De stukjes werden weer op de tekening gelegd die op het glas met grisailleverf overtrokken werd, waarna de beschildering in een oven bij niet al te hoge temperatuur ingebakken werd. De stukken glas werden door H-vormige loden roeden aan elkaar gemonteerd en op de knooppunten aan elkaar gesoldeerd. de panelen die zo ontstonden zette men in een raam van ijzeren staven en, nadat onder de roeden kit was aangebracht en het geheel stevig aangedrukt en opgepoetst was, kon men spreken van een voltooid gebrandschilderd raam.

In de 13de eeuw werd het hoogtepunt bereikt in de ateliers van de kathedraal van Chartres. Minder verfijnd maar toch wel een monumentaal geheel, met overigens fantastische kleuren.

Tegen 1260 begon een nieuwe periode in de geschiedenis van de glasschilderkunst: de vensters werden nog levendiger en helderder van kleur, om de kerken van meer licht te voorzien combineerde men gekleurde ramen met ongekleurde met een grisailletekening op blank glas.

In de 14de eeuw veranderde de techniek van het glasschilderen nogmaals: de uitvinding van het zilvergeel maakte een lichte en schitterende tint mogelijk, waardoor men de traditionele zwarte tekening plaatselijk kon kleuren, zodat er minder gekleurde glaasjes nodig waren en grotere oppervlakten mogelijk waren.

In de 17de eeuw werd ten slotte gebruik gemaakt van verschillend gekleurde emailleverven op het glas, hetgeen sommige een aanslag vonden op het oude kunstambacht, maar dat is geen duurzame techniek gebleken vanwege de verschillende uitzettingsgraden van glas en email. Het verval werd bovendien gestimuleerd door laat-renaissancistische en classicistische architecten die stelling namen tegen de esthetiek van het gekleurde glas dat zo karakteristiek was voor de Middeleeuwen en de Franse renaissance.

In de 19de eeuw heeft men dank zij de voorkeur van de romantiek voor het verleden en vooral de Middeleeuwen, geprobeerd de oude technieken te herontdekken en de gotische traditie voort te zetten.

De brandglasramen in onze kerk werden gemaakt door een zekere Louis Grossé uit Brugge.

Spijtig genoeg hebben we weinig of geen informatie gevonden over deze kunstenaar. Wel weten we dat één van zijn voorouders (overgrootvader?), Jean Grossé, een goud-borduurder, in 1783 het Huis Grossé stichtte. Omdat de familie Grossé geen erfgenamen meer had werd deze firma overgenomen door Michel Vernimme, een kunstenaar en ontwerper. Arte/Grossé kunststudio nog altijd gevestigd te Brugge, ontwerpt en vervaardigt nu liturgische gewaden.

De doopkapel

‘De doop van Jezus door Johannes de Doper’

Johannes werd ongeveer een half jaar voor Jezus geboren. De ouders van Johannes waren Elisabeth en Zacharias. Johannes trok op dertigjarige leeftijd de woestijn in en kondigde overal de komst van de Messias aan. Hij predikte een doopsel van bekering en wees het Lam Gods aan. Omdat hij vóór zijn geboorte reeds Jezus hoorde en vervuld werd van God's Geest, wordt bij Johannes niet alleen zijn sterfdag maar ook zijn geboortedag (24 juni) gevierd.

Patroon van: wevers, kleermakers, schilders, leerlooiers, timmerlieden, smidse, kuipers, schoorsteenvegers, herbergiers, bontwerkers, wijnbouwers, bontwerkers, architecten, drankbestrijders, bioscoopbezitters, herders, dansers, muzikanten zangers, huisdieren, schapen lammeren, vasten, Karmelieten, Maltezer ridderorde.

Patroon tegen: hoofdpijn, schorheid, duizeligheid, epilepsie, kinderziekten, angst, hagel.²

Het middenpaneel van dit drieluik stelt de doop van Jezus door Johannes voor. Johannes gehuld in een dieprode mantel, hoewel volgens de evangelisten, Johannes gekleed ging in kameelhaar met een leren gordel om zijn lendenen (Mc 1-6) De glazenier heeft hier de werkelijkheid geweld aangedaan, waarschijnlijk om warme kleuren in de kille doopkapel te brengen.

Jezus heeft een lendendoek om. Boven beide mannen daalt een witte duif neer omhuld door een gouden zon. ‘En op hetzelfde ogenblik dat Hij uit het water opsteeg, zag Hij de hemel openscheuren en de Geest als een duif op zich neerdalen’ (Mc. 1-10).

Boven het hoofd van Johannes is een tekstbanier met de woorden: ‘*Ecce Agnus Dei*’ (Zie het Lam Gods).

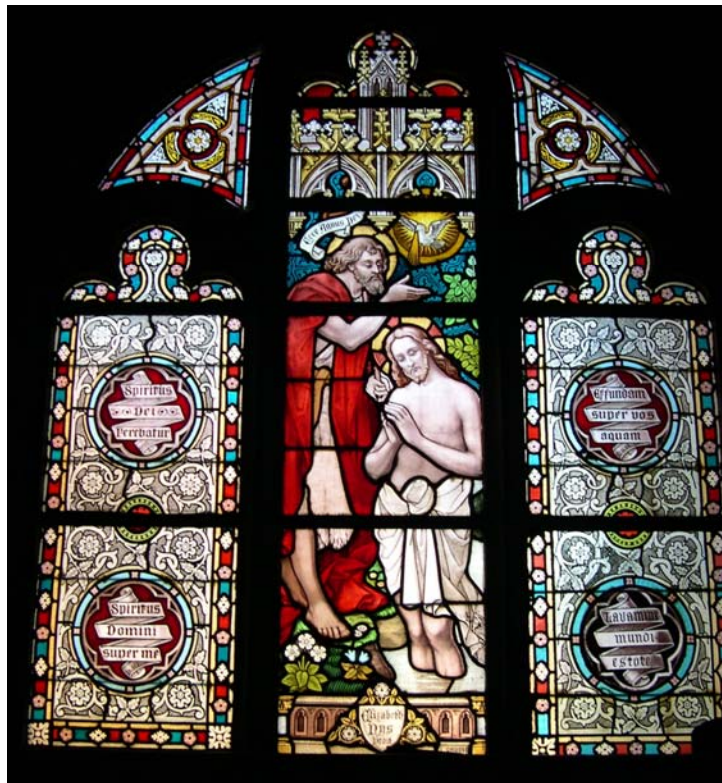
Het linkse zijpaneel wordt gevormd door twee medaillons met in de tekstbanieren volgende woorden: boven: ‘*Spiritus Dei Ferebatur*’ (Gods Geest

² www.heiligen.net

zal U dragen), onder: *'Spiritus Domini super me'* (De Geest van de Heer komt over mij).

Het rechterzijpaneel is identiek aan het linkerzijpaneel en vermeldt in de médaillons: *'Effundam super vos aquam'* (Het water wordt over U gegoten), in het onderste médaillon staat: *'Lavamini mundi estote'* (Reinigt de zonden van de wereld).

De naam van de schenkster van dit raam staat vermeld in het middenpaneel, onderaan in een schild: *'Elisabeth Nijs¹ dédit'*.

¹ **Over de schenkster Elisabeth Nijs**

Elisabeth Nijs was geboren in 1843, als derde kind van Peter Willem Nijs (°1800) en Aldegonde Smeets (°1803). Ze had nog twee zussen, Agnes (°1830) en Gertrude (°1833). Agnes huwde met Lambert Claessens. Hun dochter Aldegonde (°1861) huwde met Paredis Willem (1853) en kregen o.a. een zoon Lambert, die aalmoezenier werd in het leger gedurende de eerste wereldoorlog. Van hem publiceerden we in vorige nummers een reeks brieven die hij in deze periode schreef. Elisabeth Nijs was de leenmeter van Lambert Paredis, in de plaats van Catharina Paredis. De familie Nijs woonde op het 'Panis', gelegen aan het huidige kerkplein, waar tot voor enkele jaren café Paenhuyzen zich bevond.

Zij bleef ongehuwd. Ze overleed op 28 november 1918. Naast het bovenvermelde kerkraam schonk ze ook de communiebank aan de nieuwe kerk van 1905.

Glazenier Louis Grossé jr.

Zoals we in 'Utersjank' nr.39 schreven, hebben we weinig of geen informatie gevonden over de glazenier die de glasramen voor onze kerk ontwierp. Wel hebben we, dankzij het internet,¹ wat meer duidelijkheid gekregen over de figuur van Louis Grossé jr.

Louis Grossé jr. werd geboren te Gent op 22 november 1840 en overleed in 1929, hij was de eerste in rij van dertien kinderen. Zijn ouders waren Louis Grossé (°04.11.1811 - † 14.08.1899) en Coleta Coucke (°20.02.1822 - † 26.08.1886). Vader Grossé was geen onbelangrijke figuur in het Brugse maatschappelijke leven. Vanaf 1845 werd over de activiteiten van vader Louis Grossé in de plaatselijke kranten geschreven. Zijn kwekerij van zijdewormen, zijn fabricatie van satijn en zijde, zijn kerkgewaden en borduursels, zijn politieke activiteiten, brachten hem regelmatig in het nieuws.

Louis Grossé jr. huwde met juffrouw de Herde (voornaam en datum van huwelijk niet door ons gekend).

Opgegroeid in een dergelijk artistiek en kerkgebonden milieu is het niet verwonderlijk dat Louis Grossé jr., zich, zij het pas op 40-jarige leeftijd, ontpopte als glazenier. Voordien oefende hij het beroep uit van wijnhandelaar.

Waarschijnlijk heeft het succes van zijn oom, glazenier Samuel Coucke (°1833 - † 1899), ook bijgedragen tot de keuze van Louis Grossé om zich de glazenierkunst eigen te maken.

Niet alleen de kerkramen van de Sint-Dionysiuskerk maar ook de ramen van de vroegere Sint-Donatuskerk te Dorne werden door Louis Grossé jr. gemaakt.

Of de werken van Louis Grossé grote kunst zijn is betwistbaar. Is het goed ambachtelijk werk of zijn het kunstwerken? Dit alles is zo relatief en afhankelijk van de ingesteldheid van de beoordelaar. Maar het is zeker geen onverdienstelijk werk waarbij de inspanning werd geleverd om met aangepast glas (*verre antique* of *verre cathédrale*) van onze kerk een kleine kathedraal te maken, gevuld met warme kleurschakeringen .

Het zijkoor links

Hier zien we drie spitsboogramen, waarvan het rechterraam, omdat het uitgaat op het hoogkoor, een blindraam is.

1. Heilige Gertrudis – 17 maart.

Gertrudis is de dochter van Pepijn van Landen (ook wel Pepijn de Oudere genoemd) en werd geboren in het jaar 626. Zij was de jongste zus van de H. Begga. Als kind werd zij uitgehuwelijkt aan een edelman die vertoefde aan het hof van koning Dagobert 1. Gertrudis weigerde om met hem te trouwen en wilde alleen Christus dienen. Zij ging in het klooster dat door haar moeder in 639 was gesticht. In 652 werd zij de eerste abdis van dit klooster op aanraden van de

heilige Arnandus. Er kwam een bibliotheek, een spinnerij, een weverij en borduurafdeling waar kerkelijke gewaden werden gemaakt. Zo had het klooster inkomsten.

Gertrudis was zeer vertrouwd met de Heilige Schrift en blonk uit in de kennis van Gods woord.

Ook blonk zij uit in de naastenliefde en liet voor de monniken uit Ierland een rustoord en ziekenhuis bouwen. Zij is overleden op 17 maart 659 en ligt begraven in het klooster van Nijvel.

Patrones van: Pelgrims, reizigers, ziekenhuizen, weduwen, armen, tuinmannen, veldvruchten, weidevruchten.

Patrones tegen: muizenplagen, rattenplagen.

Weerspreuken: 'Op Sinte Geertruid komt de warmte de grond uit.'

'St. Geertruid, die mooie bruid, blaast de snijder de kaars uit' (*De dagen zijn langer geworden en de kleermaker kan voor het donker wordt met zijn werk stoppen.*)

De Heilige Gertrudis wordt hier afgebeeld met een boek in de rechterhand,

verwijzend naar haar kennis van de Heilige Schrift, en een zwaard, welk een demon doorboort in de linkerhand. Vele Germaanse stammen, die nog niet tot het christendom bekeerd waren, zagen in St. Gertrudis hun vrouwengod Freia. Germanen dachten immers dat Gertrudis Nijvel bevrijd had van demonen, zoals ook muizen door de Germanen gezien werden.

Dit raam werd geschonken door Gertrudis Op 't Eynde.

2. Heilige Catharina van Siena. – 29 april

St.-Catharina werd in 1347 in het Italiaans Siena geboren. Haar vader, een wolverver, was erop gebrand zijn kinderen een solide erfenis van deugdzaamheid na te laten. Haar moeder, Lapa, was bijzonder op haar gesteld Toen ze 12 jaar oud was, dachten haar ouder erover haar uit te huwelijken. Catharina vond bij hen geen gehoor voor haar smeekbeden dat ze alleen wilde leven. Daarom verdubbelde ze haar gebeden, nachtwaken en versoberingen. Haar ouders trachtten haar af te leiden uit haar eenzaamheid en lieten haar al het geestdodende werk in de huishouding doen, alsof ze de dienstbode van de familie was. Ten slotte keurde haar vader, getroffen door haar geduld, haar toewijding goed en steunde haar, zodat ze in 1365 de sluier van de derde orde van St. Dominicus kon aannemen.

In 1374 werd het land geteisterd door een pestepidemie. Catharina wijdde zichzelf aan de verzorging van de zieken en slaagde erin er meerdere te genezen. Duizenden kwamen samen om haar te horen spreken en werden door haar woorden tot oprecht berouw gebracht.

Ondanks dat ze nooit diepgaande scholing kreeg is Catharina van Siena een van de meest briljante theologen. Catharina leefde in de tijd van het schisma en zij probeert paus Gregorius XI over te halen Avignon te verlaten. Op verzoek van zijn opvolger, paus Urbanus VI, werkt Catharina voor de eenheid van de kerk.

Vijf jaar voor haar dood ontvangt zij de wonden van Christus, de stigmata. *(Het zou zelfs zover gaan dat Jezus zijn hart in haar borst plantte.)*

Twee jaar na haar aankomst in Rome, in het jaar 1380, stierf Catharina op 29 april slechts 33 jaar oud. Zij liet 381 brieven na die allen door beroepsschrijvers geschreven werden. Zij gelden nu nog steeds tot de klassieke literatuur. Zij zijn getuigen van haar mystieke theologie.

Zij werd in 1461 heilig verklaard en op 4 oktober 1970 heeft Paulus VI haar verheven tot kerklerares. Naast Theresia van Avila is zij de enige vrouw in de katholieke kerk die deze titel draagt.

Patrones van: Dominicanessen van de Derde Orde, wasvrouwen, sterven, Europa.

Patrones tegen: hoofdpijn, de pest.

Weerspreuk: 'Met St.-Katrijn opgenomen heeft wortel geschoten.'

De Heilige Catharina is afgebeeld als Dominicanes. Zij heeft in haar rechterhand een boek en in de linkerhand een veer, een verwijzing naar de door haar geschreven brieven. Ook zien we op haar borst een hart met zes gouden stralen dat verwijst naar haar stigmata.

Raam geschonken door Catharina Op 't Eynde.

3. Heilige Johannes Baptista de la Salle, priester – 7 april

Op 30 april 1651 werd Jean Baptiste de la Salle te Reims geboren. Met 16 jaar werd hij kanunnik van de kathedraal van Reims. Hij studeerde in Parijs filosofie en in Reims theologie. In het jaar 1678 werd hij tot priester gewijd.

De sociale nood onder het volk had zijn bijzondere aandacht. Hij voelde zich aangetrokken tot mensen die in de maatschappij geen kans konden krijgen. Vooral kinderen en jeugdigen konden op zijn hulp rekenen. Zijn doel was het om de armen in de christelijke leer te onderrichten en vooral de jeugd op de weg van de waarheid te leiden. Daarvoor richtte hij in het jaar 1679 een openbare school voor jongens op. De leraren nam hij bij zich in huis en verzorgde hen. Hij stichtte daarvoor de Congregatie van de Christelijke Scholen. Om dit alles voor te zetten, verkocht hij alle goederen die hij had geërfd en verdeelde het geld onder de armen. Hij besloot zijn toekomst geheel voor de kansarmen in te zetten.

Hij wist zich gesteund door Moeder Maria, waarvoor hij een grote verering had. Steeds bad hij het rozenhoedje en de mensen in de stad noemden hem daarom "de man met de rozenkrans".

Spoedig ontstonden er in geheel Frankrijk openbare scholen. Ook de opleiding tot leraren werd door hem nieuw leven ingeblazen. Persoonlijk onderwijs werd door hem veranderd in klassikaal onderwijs en werd voortaan in de moedertaal gegeven (Latijn was in de eerste schooljaren normaal).

Op 17 april 1719 stierf hij te Rouen. Hij ligt begraven in het moederhuis te Lembecq lez-Hal bij Brussel. Paus Leo XIII (1878 - 1903) heeft hem op 24 mei 1900 heilig verklaard en uitgeroepen tot patroon van alle onderwijzers.

Patroon van: Christelijk onderwijs, leraren en opvoeders.

In het linkerdeel van het raam zien we de geknielde Heilige Johannes Baptista de la Salle die een rozenkrans in ontvangst neemt van Onze Lieve Vrouw met het kind Jezus op haar arm, afgebeeld in de rechterzijde van het raam.

Het raam werd geschonken door E.H. Johannes Op 't Eynde, pastoor te Kortesseem.

'De glasramen in de St Dionysiuskerk' Erratum aan deel III

Om het in de taal van de heiligen te zeggen 'Errare humanum est'.

Wij hebben ons vergist, schromelijk vergist en werden op onze fouten gewezen door verscheidene lezers, dat is dan weer een bewijs dat 'Utersjank' gelezen wordt. Dank aan diegenen die ons terug op het rechte pad hebben gezet.

Het rechterraam in de linkerzijbeuk stelt inderdaad niet St Vincencius à Paulo voor maar wel de H. Dominicus. Moge alle heiligen en in het bijzonder de twee voornoemden het ons vergeven.

Om zulke fouten in de toekomst te vermijden hebben wij beroep mogen doen op het weten en de kennis van de heer Alfons Claes, heiligenkenner bij uitstek¹. Dus hierna volgt de juiste heilige.

3. Heilige Dominicus – Priester – 8 augustus

Stichter van de orde der predikers

Dominicus Guzman werd omstreeks 1170 te Caleguera in Spanje geboren als de zoon van een adellijke familie. Op 14-jarige leeftijd werd de heilige naar de universiteit van Palencia gestuurd en ontving na tien jaar de priesterwijding. Hij werd kanunnik aan de kathedraal van Osma.

Tijdens een van zijn reizen kwam Dominicus samen met bisschop Diego de Azevedo door de Languedoc die toen beheerst werd door de ketterij der Albigenzen². Het was het jaar 1206. De verwarring die duidelijk te bespeuren viel wekte in Dominicus het verlangen om als missionaris te gaan werken. Samen met bisschop Diego stichtte hij een missiepost in de buurt van Toulouse. In 1207 na de dood van Diego leidde Dominicus deze post. Samen met zijn medebroeders werd hij een gedegen verdediger van het geloof tegenover de dwalingen van de Albigenzen. Door een christelijk voorbeeld en zijn beroemde preken kwam de leer der Katharen niet verder dan Zuid-Frankrijk. Lange kleding, nederig en bescheiden, volhardend in het vasten en aangewezen op de

¹ Sanctus – Meer dan 500 heiligen erkennen en Sancti – Nog meer heiligen erkennen. Auteurs: Jo Claes, Alfons Claes en Kathy Vincke. Uitgeverij KOK en Davidsfonds/Leuven.

² De leer der Albigenzen of Katharen was deels een reactie op het losbandige leven van de geestelijkheid en een verwerping van de meeste r.k. sacramenten, maar in wezen was het een autonome leer die voortbouwde op oosterse en antieke beginselen.

mildheid van het volk, zo leefden Dominicus en zijn gezellen. In het jaar 1215 stichtte Dominicus in de stad Toulouse de Orde van de Predikbroeders. Zij leefden volgens de regels van de heilige Augustinus. De opzet van de orde was duidelijk: “ de Katholieke kerk verdedigen tegen alle aanvallen van buitenaf en wat verloren is weer terugwinnen en herstellen. Dominicus stierf te Bologna op 6 augustus 1221. Op 3 juni 1234 werd Dominicus door paus Gregorius IX heilig verklaard.

Dominicus is de patroonheilige van de Dominicanen, naaisters, kleermakers en sigarenmakers. Hij wordt aanroepen tegen koorts en hagel.

In het linkerdeel van het raam zien we de geknielde Heilige Dominicus die, volgens de legende, een rozenkrans in ontvangst neemt van Onze Lieve Vrouw met het kind Jezus op haar arm, afgebeeld in de rechterzijde van het raam.

Dominicus draagt een lang wit kleed en blauwe cape. De gouden ster op zijn voorhoofd verwijst naar de overlevering dat zijn peettante tijdens de doop van Dominicus een gouden ster op zijn voorhoofd zag verschijnen.¹

Weerspreuken: - “Als St. Dominicus gloeit, een strenge winter bloeit.”

- “Is het heet op St. Domijn, het zal een strenge winter zijn.”

Het raam werd geschonken door E.H. Johannes Op 't Eynde, pastoor te Kortesseem.

Het hoofdkoor

Het hoofdkoor: vijf spitsboogramen, waarvan de linker en rechter ramen ingevuld werden met licht gekleurd glas in lood, waarschijnlijk om een grotere lichtinval in het hoofdkoor te krijgen.

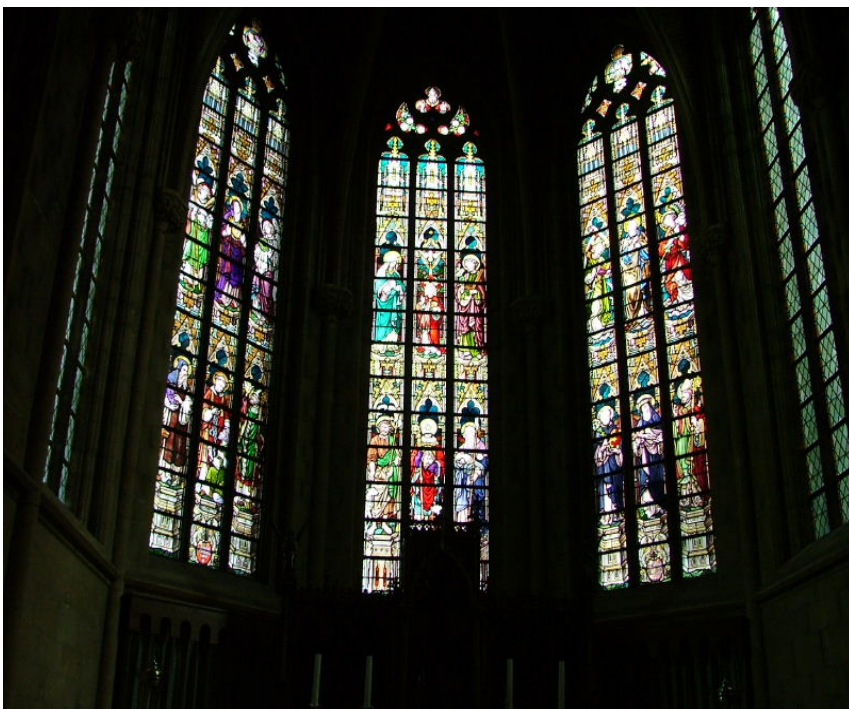
Het tweede raam (van links) stelt in de kruisbloem het Lam Gods voor. Het bovenste tafereel toont ons O.L.Vrouw van Smarten, met links en rechts van haar de aartsengelen Michaël en Gabriël, die de marteltuigen van haar Zoon, Jezus Christus, dragen.

Onderaan staan van links naar rechts, de heiligen Vedastus, Leonardus en Remigius.

Drie heiligen die in dezelfde periode hebben geleefd, de tijd van Clovis, en elkaar waarschijnlijk gekend hebben.

Hoofdkoor linkerraam

H. Vedastus van Arras, - Bisschop – 6 februari

Vedastus werd in de vijfde eeuw nabij Limoges geboren. Voordat Clovis door de heilige Remigius werd gedoopt kreeg hij onderricht van Vedastus, die als kluizenaar leefde in de omgeving. Rond het jaar 500 werd hij tot bisschop gewijd en kreeg de bisschopszetel van Arras Atrecht). Toen Remigius een aanvang maakte met de kerstening van het Frankisch volk (zij hadden zich na de dood van Clovis laten

bekeren) kreeg deze de steun van de bisschop van Arras. Vedastus bouwde in de buurt van Arras een abdij die later door de Hunnen werd verwoest. Volgens de overlevering huisde er in de vervallen kerk (abdij) een beer die door Vedastus verjaagd werd. In sommige versies van het verhaal was het geen beer maar een wolf.

De heilige wordt hier niet voorgesteld als bisschop maar wel als kluizenaar met boek en aan zijn voeten een wolf en niet een beer. Meestal heeft de wolf een dode gans in de bek die Vedastus, volgens de legende, opnieuw tot leven wekte.

Op 6 februari 540 stierf Vedastus in Arras

Alcuin, een monnik, die het levensverhaal (vita) van Vedastus schreef vertelt volgend verhaal dat we onze lezers niet kunnen onthouden.

'De voetstappen van Christus volgend, ontweek hij de grootse banketten van de machtigen niet, niet omwille van het voedsel of de drank, maar omwille van het feit dat hij hier kon prediken. Zo kon hij met familiariteit makkelijker het hart van de feestvierders raken met het woord van God.

*En zo kwam het dat er een zekere Frank van edele geboorte, bekend voor zijn macht, Ocinus genoemd, Clothar uitnodigde, de zoon van Clovis, die toen de scepter over zijn koninkrijk zwaaide. Hij gaf met grote pomperijen, een uitgebreide maaltijd waarop ook **Vedastus** uitgenodigd was.*

Binnenkomend, op zijn eigen manier, stak hij zijn rechterhand uit en groette iedereen met het banier van het kruis.

Enkele glazen vol met bier, stonden daar, maar omwille van het kwade gemoed van de edellieden, was dit bier gevuld met duivelse betoveringen. Meteen, door de kracht van Gods macht, vlogen de glazen in scherven en liep het vocht weg over de vloer.

Verschrikt vroegen de prins en de edelen aan de bisschop naar de reden van dit wonder. De heilige bisschop antwoordde: "omwille van zekere betoveringen van kwaaddoeners, lag de duivelse kracht in deze drank om in de zielen van deze die aan het banket zitten binnen te sluipen. Maar nu, verschrikt door de macht van het kruis van Christus, vluchten deze duivelse krachten weg."

Dit wonder hielp bij de redding van velen; omdat bevrijd van de verborgen kluisters van de duivel, zij ook de waanzin van de voorspellingen verwierpen, hun tradities en betoveringen achter zich latend, samen kwamen in de kudde van het ware geloof.¹

De moraal van het verhaal: Het wonder van Vedastus had alleszins als gevolg dat de Frankische edelen, en die hadden de macht, heel wat minder vlug geneigd waren om hun eigen brouwsel te maken. De Lex Salica, de wetgeving van de Franken was streng voor de heksen, tovenaars en kruidenbrouw(st)ers. De broeders en paters echter, van de verschillende kloosters, specialiseerden zich in de brouwerskunst. Ze hadden echter nog wel een paar mirakels nodig om een monopolie te verkrijgen.

Patroon van: kinderen, mobile telefonie (GSM).

¹ Stimulans/hommel/de pinten van de heilige Vedastus.

Aanroepen tegen: oogziekten, moeilijk ter been zijn.

Weerspreuken: niet gekend. Wel voor St. Dorothea en St. Amandus die ook op 6 februari herdacht worden.

- "St. Dorothee brengt meestal snee."
- "De heilige Dorothee waadt graag door de snee."
- "Sint Amaan doet het zaakleed aan."

H. Leonardus van Limoges / Noblac – abt / kluizenaar – 6 november.

Leonardus werd in de vijfde eeuw in Frankrijk geboren. Hij was de zoon van een rijke adellijke familie, verbleef aan het hof van Clovis, en werd later door Remigius gedoopt. Later werd hij priester en kreeg een bisdom aangewezen door koning Clovis maar dat weigerde hij. Leonardus verliet zijn geboortestreek en vertrok richting Limoges. Daar ging hij leven als kluizenaar. Door zijn bemiddeling bij de koning werden vele gevangenen in vrijheid gesteld. Zijn kluizenaarscel groeide langzamerhand uit tot een groot klooster. Het klooster St. Leonardus van Noblat. Hier was hij tot zijn levenseinde abt. Het verhaal wordt verteld dat hij Clovis geholpen zou hebben bij de bevalling van zijn vrouw. Na meerdere miskramen zou de vrouw op aanroepen van Leonardus een gezonde baby ter wereld brengen. Hij stond bekend als iemand die in staat was paarden te genezen en boeren in hun nood bij te staan. Leonardus stierf in het jaar 559.

Leonardus wordt hier voorgesteld met in zijn hand de boeien van een gevangene die aan zijn voeten zit.

Patroon van: slotenmakers, smeden, gidsen, goederenvervoerders, fruithandelaren, kuipers, vroedvrouwen, stalknechten, boeren, gevangenen.

Aanroepen tegen: hoofdpijnen, krankzinnigheid.

Voor: een goede geboorte.

Weerspreuken: - "Het weer van Leonardusdag blijft gewoonlijk tot kerstmisdag."

H. Remigius van Reims – bisschop – 1 oktober

Remigius werd geboren rond het jaar 436 in de buurt van Laon, in Frankrijk. Het Christendom begon in het toenmalige Gallië voet aan wal te krijgen, reeds op 22-jarige leeftijd werd de jonge Remigius tot bisschop gewijd. Hij besteedde een groot deel van de verkondiging aan de bestrijding van het Arianisme¹.

Onvermoeid bleef hij ijveren voor de uitbreiding van het katholieke geloof. Reeds in zijn leven noemden men hem de 'Apostel van de Franken'. Hij had een goede band met de Merovingische vorst, koning Clovis I, de koning van de Franken, alsook met diens vrouw koningin Clothilde. De heidense koning Clovis liet zich in de Kerstnacht in het jaar 496 door Remigius in de kathedraal van Reims dopen. Op 13 januari 533 stierf Remigius op hoge leeftijd. Hij ligt begraven in Reims.

¹ De sterk verbreide leer (4e eeuw) van Arius, die verkondigde dat Christus niet waarlijk god is, maar door God gemaakt vóór de tijd, maar niet van eeuwigheid, echter tóch in ruime zin 'god' genoemd kan worden omdat Hij de wereld gemaakt heeft en bestuurt.

Afgebeeld als bisschop met mijter en staf, de duif boven zijn hoofd verwijst naar de legende dat bij de doop van Clovis de zalfolie ontbrak, die toen door een duif in een ampul werd aangedragen.¹

Patroon van: Reims

Patroon tegen: pest, keelpijn, slangen, koorts, moedeloosheid, religieuze onverschilligheid.

Weerspreuken: - “Met St. Remie, gère of nie, begint de winter.”

Deze ramen werden geschonken door de familie Lemmens.

Hoofdkoor centraal

In het centrale raam in het hoofdkoor, zien we in de kruisbloem een afbeelding van God de Vader. Het bovenste tafereel stelt de Heilige Familie voor: links O.L.Vrouw, rechts Sint Jozef met lelie en winkelhaak, tussen hen beiden in staat het kind, Jezus. Boven het hoofd van Jezus, is de Heilige Geest afgebeeld onder de vorm van een duif.

Het onderste tafereel is een groep van drie heiligen: links, Johannes de Doper, in het midden de heilige Dionysius, patroonheilige van de parochie en rechts de heilige Jacobus Maior (Jacobus de Meerdere).

Johannes de Doper.

De levensloop van Johannes de Doper, die ook afgebeeld staat in het raam van de doopkapel, werd besproken in deel I.

De Heilige Dionysius. (° ... - † ca 258) – 9 oktober

Patroonheilige van de parochie en dus ook van enkele verenigingen van ons dorp: de schutterij, de fanfare en het zangkoor.

Waarom, wanneer en wie de heilige Dionysius als patroonheilige voor onze parochie en kerk uitkoos is ons niet bekend. Wel zien we, hoewel Dionysius weinig of geen binding heeft met ons gewest, er talrijke parochies en kerken in Limburg en Duitsland zijn die hem als patroonheilige hebben.

Dionysius werd de eerste bisschop van Parijs en patroonheilige van gans Frankrijk (Saint Denis), een niet onbelangrijke heilige dus.

Rond het jaar 250 werd hij, samen met zeven andere bisschoppen door paus Fabianus (jan 236 – jan 250) naar Frankrijk gezonden om het toenmalige Gallië te evangeliseren. Niet zonder succes maar door de talrijke bekeringen werden de machthebbers ongerust en vroegen aan keizer Domitianus van Rome

om tussenbeide te komen. Dionysius en zijn twee gezellen, Sint Rusticus en Sint Eleutherius, werden gevangen genomen te Parijs samen met vele andere christenen en voorgeleid bij de provoost Sissinius Fesceninus. Deze vroeg aan hen om zich te onderwerpen aan het gezag van de keizer en hun geloof af te zweren, maar de drie weigerden.

Martelingen konden hun niet van gedacht doen veranderen en uiteindelijk beval de provoost om de drie priesters te onthoofden op de top van de heuvel Montmartre (Martelaarsheuvel) toen buiten de stad Parijs. Maar de legioensoldaten wachtten niet tot ze de top bereikt hadden en onthoofden de drie priesters halfweg de helling. De lichamen zouden in de Seine geworpen worden maar een christen vrouw (waarschijnlijk Catulla) ontfermde zich over de lichamen en begroef ze volgens de christelijke ritus. Volgens sommige teksten zouden in dezelfde periode een groot aantal christenen vermoord zijn in en om de stad.

En nu de legende of is het toch waar gebeurd?

Dionysius en zijn gezellen werden gearresteerd, gemarteld en ter dood veroordeeld. Zij moesten onthoofd worden vóór de tempel van de god Mercurius (op de top van de heuvel Montmartre). De soldaten (liever lui dan moe) gingen niet tot boven en executeerden hun slachtoffers vooraleer ze de tempel bereikt hadden. Eens onthoofd stond de heilige Dionysius op, nam zijn hoofd in zijn handen en vervolgde de klim naar boven begeleid en gegidst door een engel. Hij hield halt, waste zijn hoofd aan een bron en vervolgde zijn weg, liefst nog 6 kilometer ver tot aan de huidige voorstad Saint Denis, waart hij eindelijk neerzeeg aan de voeten van de weduwe Catulla. Deze liet hem begraven en onmiddellijk begon er graan op zijn graf te groeien.

Op deze plaats werd later de abdij en kathedraal van Saint Denis gebouwd. Bijna alle Franse koningen werden er begraven (maar hun lichamen werden weggenomen tijdens de Franse Revolutie).

Geen heilige zonder mirakels ook Sint Dionysius niet!

- Hij verscheen onder de vorm van een duif aan priester Rieule te Arles toen deze een Heilige Mis celebreerde en schreef met bloed zijn naam op diens borst. De priester ging onmiddellijk naar Parijs waar hij de gouverneur Quintillius bekeerde tot het christendom.
- Hij verscheen in een droom aan koning Dagobertus en verdedigde hem tegen de duivel.
- Hij verdedigde zijn graftombe tegen een plunderende soldaat die op zijn graf geklommen was om er een gouden duif te stelen. De soldaat gleed uit, verpletterde zijn edele delen en viel vervolgens op zijn lans die hem doorboorde. Dit soort verhalen werd in die tijd nogal veel verteld om grafplunderaars te ontmoedigen.

Op het glasraam wordt de heilige Dionysius afgebeeld met zijn ongemijterd hoofd in zijn handen, een aureool met stralenbundel op de plaats van zijn hoofd, een bisschopstaf en aan zijn voeten een bijl en kapblok. De rode mantel verwijst naar zijn martelaarschap.

Afgeleide namen van Dionysius zijn: Denijs, Dionys, Nies, Nijs, Denis en Dennis.

Patroon van: Frankrijk en Parijs,

Aanroepen tegen: hoofdpijn (!), hondsdolheid, hondenbeten, syfilis, astma en longziekten.

Weerspreuken: - Regen met Sint Denijs, voorspelt een natte winter en weinig ijs.

- Regen met Sint Denijs voorspelt winterweer met weinig ijs
- Goede Denijs geef ons vuur en weinig ijs.
- Sint Denijs geeft ook wel eens ijs.
- Hel weer op Sint Denies, meldt gewoonlijk een sterke vries.

Jacobus Maior (Jacobus de Meerdere) (° ... - †44) – 25 juli

Zoon van Zebedeüs en van Maria Salomé.

De apostel Jacobus de Meerdere behoorde samen met zijn jongere broer Johannes (de apostel en evangelist) en Petrus tot de drie bevoorrechten onder de apostelen. Zo was enkel hij met de beide anderen aanwezig bij enkele hoogtepunten uit Jezus' leven, zowel in de verheerlijking op de berg Thabor, als bij Jezus 'diepste smart in diens doodsstrijd in de Hof van Olijven.

De toevoeging 'de Meerdere' dient ter onderscheiding van de apostel Jacobus, de zoon van Alfeüs.

Na de hemelvaart van Christus ging hij het evangelie verspreiden over heel Israël en kort daarna over het Romeinse keizerrijk.

Omstreek het jaar 40 na Christus vertrekt hij naar het Iberische schiereiland en arriveert in het dorp Zaragossa in Noordoost Spanje. Negen discipelen vergezellen hem op deze reis. De Spaanse naam voor Jacobus is Iago. Het land van zijn keuze bleek echter niet enthousiast te reageren op de blijde boodschap. Enige tijd later gaat Jacobus terug naar Jeruzalem. Omstreeks het paasfeest van het jaar 44 werd hij in Palestina op bevel van koning Herodes Agrippa I (37 – 44) met het zwaard onthoofd. Zo werd hij de eerste martelaar onder de apostelen en- na diaken Stefanus) de tweede van het christendom.

Omdat hij niet mocht begraven worden, werden de overblijfselen van de apostel door zijn volgelingen naar de plaats Compostella in Spanje gebracht. Sant-Iago-de-Compostella groeide uit tot één van de belangrijkste bedevaartplaatsen.

De heilige Jacobus wordt in onze kerk afgebeeld als grijsaard en apostel, met het algemene apostelattribuut: 'het Boek', zoals gebruikelijk vóór de 12de eeuw. Sint Jacobus heeft hier ook een staf ¹ met kalebas in zijn linkerhand en de bekende Sint-Jakobsschelp op zijn kleed. .

Patroonheilige van: pelgrims, ridders, drogisten, molenaars, hoedenmakers, schippers, weeskinderen, bejaardentehuizen en tal van andere beroepen.

¹ Normaal zien we St Jacobus afgebeeld met een pelgrimsstaf. De op het glasraam afgebeelde staf is een herdersstaf met vork.

Zijn bijstand werd afgesmeekt tegen reuma, en voor mooi weer of een goede oogst.¹

Weerspreuken: - Drie dagen voor St. Jacob goed, een korenoogst in overvloed.

- St. Jacob zonneschijn, voorspelt de winter fijn.
- St. Jacob koud en rein, koud zal het met Kestmis zijn.
- Op St. Jacob warme dagen, doen van kou en armoe klagen.
- St. Jacobus witte wolkjes in de lucht, voorspelt de wintersneeuw als vrucht.

De drie heiligen die samen afgebeeld worden hebben, zoals bij vorig glasraam, ook een gemeenschappelijk, zij het een niet aangenaam raakpunt of beter gezegd snijpunt. Zij werden alle drie onthoofd. Toeval of niet?

Dit raam werd geschonken door Jacobus Opdekamp

¹ *Sanctus – Jo Claes, Alfons Claes, Kathy Vincke - Davidsfonds/Leuven*

Hoofdkoor rechterraam

Wij bevinden ons nog steeds in het hoofdkoor. Ook het rechterraam is opgebouwd uit twee delen. Gans bovenaan in de kruisbloem is de “Pie Pelicane” afgebeeld, de vrome pelikaan die met zijn bloed zijn jongen voedt. Symbool voor Christus die zijn kerk doet leven door zijn bloed.

Het bovenste tafereel is de kroning van Maria. “De maker van het glasraam heeft, door de beperktheid van de ruimte, een compromis moeten uitdenken om dit te kunnen voorstellen. Hij heeft de twee aartsengelen Gabriël en Rafael gekozen als dragers van de attributen voor de kroning (kroon en scepter), en voor de Onbevleete Ontvangenis van Maria (de witte lelie).

De houding van Maria wijst erop, dat ze de kroning in alle nederigheid aanvaard.”¹

De heiligen afgebeeld in het onderste luik zijn: Dominicus, Rosa van Lima en Turibius.

1. De heilige Dominicus

Deze heilige werd reeds besproken in deel 4. Het is wel eigenaardig dat Dominicus tweemaal voorkomt in de glasramen van onze kerk. Hier wordt hij afgebeeld staande, met boek en lelie.

2. Heilige Rosa van Lima – 23 augustus (voorheen 30 aug.).

Deze heilige is in onze parochie, zeker voor de ‘minder-jonge-inwoners’ verbonden met de jaarlijkse Sint-Rosa kermis die gehouden werd op de laatste zondag van augustus.

Rosa werd op 20 april 1586, uit Spaanse ouders, Gaspar Flores en Maria Olivia, geboren te Lima in Peru. Isabella, zo was haar oorspronkelijke naam, was reeds heel vroeg een bijzonder meisje. Thuis leefde zij een sober leven in gebed en vasten. Het beeldschone meisje gedraagt zich al van zeer jonge leeftijd af als een heilige en het is haar vroomheid die haar ouders tot wanhoop brengt. Het ging er langzamerhand op lijken dat haar hang naar boete, versterving, zelfkastijding en vasten geen grenzen kende. Ze bestrooit haar brood met as en bittere kruiden en zoekt ook in het drinken versterving door er schapengal doorheen te mengen. Lang weet ze een aantal verstervingen verborgen te houden maar voor een moeder die haar dochter kent, is het Maria Olivia op een gegeven moment toch wel duidelijk dat er veel meer met de ijverige Isabella aan de hand is. Zij heeft zich in een boetekleed gehuld waarin scherpe naaldpunten zijn verwerkt, geselt zichzelf dagelijks en draagt soms 's nachts een zwaar houten kruis in het rond. De jongens uit het dorp hebben alleen maar oog voor de uiterlijke schoonheid van Isabella, die prompt vanwege haar gave uiterlijk al snel naar de bloem der bloemen wordt genoemd, Rosa. Meer dan eens proberen de jongens contact met Rosa te zoeken, maar tevergeefs. Ze verbergt haar

¹ Alfons Claes, medeauteur van de boeken ‘Sactus’ en ‘Sancti’ uitg. Davidsfonds, in brief aan ondergetekende.

schoonheid, door Spaanse pepers op haar gezicht uit te wrijven, zodat haar gezicht roodgezwollen raakt van uitslag. Een band in haar haar bevat 33 kleine spijkers die in haar kruin drukken, om het lijden van Christus voor te kunnen stellen.. Haar boetedoening dient om de Indianen te bekeren en de zielen uit het vagevuur te redden.

Op haar 20ste jaar neemt Rosa het kleding van de Derde Orde van Dominicus aan. Ze leeft thuis in soberheid en eenzaamheid verder. Altijd voelt ze haar grote voorbeeld, Catharina van Siena bij zich. Binnen de tien jaar wordt Rosa ziek. Haar armen en benen raken verlamd. Ze wordt niet meer beter en wanneer ze op 24 augustus 1617 sterft, weet men, hier sterft een heilige. Vele wonderen vinden er die dagen rond Rosa plaats, één daarvan is de stichting van het Catharina van Siena klooster. Zij werd door paus Clemens X heilig verklaard in 1671.

De heilige Rosa is afgebeeld met wit kleding en donkerblauwe mantel. Zij draagt een kruisbeeld en op haar hoofd heeft zij een bloemenkroon.

Ze is de patrones van: Peru, Latijns-Amerika en de Filippijnen, tuinmannen, bloemenhandelaren, geboorte, bijleggen van familieruzies.

Aanroepen tegen: uitslag, verwondingen.

Weerspreuken: geen gekend

3. Heilige Turibius de Mogrovejo, bisschop – 23 maart.

Turibius (Santo Toribio) werd op 16 november 1538 in Oviedo Spanje geboren. Hij studeerde rechten in Salamanca en werd in 1575 door koning Philips II tot inquisiteur van Granada aangesteld. Hij voerde deze opdracht maar al te goed uit maar hij was niet scherpzinnig genoeg als rechtsgeleerde, om een opeenvolging van minder fraaie gebeurtenissen uit de kerkgeschiedenis te voorkomen. Gekozen tot bisschop van Lima (Peru) vertrok hij in 1580 naar Zuid-Amerika. Hij werd verkozen omwille van zijn sterke, persoonlijkheid en heiligheid van geest om een einde te stellen aan de schandalen die in en om Lima heersten. De Spaanse veroveraars maakten zich immers schuldig aan zowat elke soort van misdaad tegenover de inheemse bevolking. Ook vele geestelijken misdroegen zich.

Het eerste werk van Turibius was dan ook om deze misdaden aan te klagen en te bestrijden. Krachtig verdedigde hij de vrijheid van de kerk tegenover het koloniale bewind. Hij behoorde tot de voornaamste kerkpersoonlijkheden van de nieuwe wereld. Tijdens zijn 27 jarige ambtperiode (hij zou meer dan 500.000 mensen hebben gevormd, waaronder St

Rosa van Lima) veranderde hij het hele kerkelijke en burgerlijke leven in het gehele land. Hij wordt gezien als de stichter van de Peruaanse kerk. Hij stierf op 23 maart 1606 en werd begraven in de kathedraal van Lima. Hij werd heilig verklaard in 1726.

We zien hier Turibius afgebeeld als bisschop met mijter en staf.

Patroon van: Peru

Weerspreuken: geen gekend.

Ook hier ziet men weer een verband tussen de drie afgebeelde heiligen. De heilige Rosa die gevormd werd door de heilige Turibius, trad toe tot de Derde Orde van Dominicus.

Glasraam werd geschonken door: de familie Roex-Bergmans, Rosa Roex en dokter J. Roex.

Rechterzijkoor

In het rechterzijkoor, het koor van Sint Dionysius, staan drie spitsboogramen, waarvan het linkerraam een blindraam is.

In het middenraam zien we een afbeelding van de H. Margaretha Maria Alacoque, het rechterraam bevat een afbeelding van Sint Helena en van Sint Theodorus.

H. Margaretha Maria Alacoque – 16 oktober

Margaretha wordt op 22 juli 1647 geboren in Paray-le Monial in Midden Frankrijk, als dochter van een rechter en notaris. Wanneer ze acht jaar oud is sterft haar vader. Margaretha gaat naar de kostschool bij de zusters Clarissen. Op 25 jarige leeftijd treedt zij in bij de Congregatie van de Visitandinnen. Tijdens haar kloosterleven verschijnt Jezus aan haar. Op 27 juni 1673 verschijnt Jezus haar met de opdracht iedere eerste vrijdag van de maand te vieren met de H. Communie en een uur waken om deel te nemen aan de gedachtenis van Zijn lijden. Steeds vaker krijgt zij de verschijningen waar door haar medezusters haar begonnen te mijden. Haar ganse leven heeft Margareta alleen maar gewerkt aan het bevorderen van de eerbied voor het heilig Hart.

In 1920 wordt ze door Paus Benedictus XV heilig verklaard en in 1929 heeft paus Pius XI het feest van het heilig hart officieel tot feest voor de hele Kerk gemaakt.

Hier wordt zij afgebeeld in blauw habijt (normaal is het habijt van de visitandinen zwart), geknield voor Christus waarbij Hij haar zijn hart toont en de wonde van zijn kruisiging zijn rechterhand.

Raam geschonken door de familie Kuypers
Geen weerspreuken gekend.

H. Helena – 18 augustus

Betekenis van de naam Helena: het is oorspronkelijk een Griekse naam en komt van het woord 'helios' = 'zon' en betekent ongeveer "fakkel of "de Stralende, de Schitterende".

De heilige Helena werd rond 255 in Turkije geboren. Volgens sommigen is ze de dochter van een herbergier. Ze maakt kennis met de Romeinse militair Constantis Chlorus en baart diens zoon Constantijn. Ze wordt verstoten en Constantius trouwt later met de stiefdochter van keizer Maximianus en wordt later zelf keizer. Na zijn dood in 306 volgt zoon Constantijn hem op en Helena wordt als moeder van de keizer door hem uitgeroepen tot augusta. Evenals haar zoon bekeert Helena zich tot het christendom. Omstreek 325 onderneemt ze een reis door het oosten van het Romeinse Rijk. Volgens de beschrijving die kerkvader Eusebius van haar omzwervingen doorheen Palestina geeft houdt ze zich voortdurend bezig met bidden, het uitreiken van aalmoezen, het bezoeken van de heilige plaatsen en het stichten van kerken. Verder ontdekt ze het graf van Jezus en neemt ze de stoffelijke resten van de Drie Koningen mee terug naar Constantinopel waarna deze relikwieën aan de stad Milaan worden geschonken in 344. Volgens de overlevering brengt Helena tevens het kruis waaraan Jezus stierf mee. Zij zou drie kruisen gevonden hebben en toen een zieke vrouw gevraagd hebben op de kruisen plaats te nemen. Toen de zieke vrouw op het echte kruis van Christus lag genas ze terstond van haar ziekte. Delen van het kruis zijn over de hele wereld verspreid. Ook zou zij de Heilige Rok naar Trier hebben gebracht.

Haar naam werd alom bekend en is zelfs in te Arthur-sagen terecht gekomen in de vorm van Elaine.

Zij draagt een vorstelijke kledij met kroon en in de rechterhand het kruis.

Patrones van de schatgravers en timmerlui. Helpt bij het ontdekken van diefstallen en het terugvinden van verloren voorwerpen

Heilige Theodorus – 9 november

Theodorus Tiro van Euchaïta was een Romeins soldaat (tiro betekent rekrut) onder keizer Maximianus (zie Sint Helena). Hij weigerde te offeren aan de afgoden en stak de tempel van Sibille bij Amasea in brand. Daarop werd hij gefolterd en gedood op de brandstapel.¹

Theodorus draagt de martelaarspalm en de fakkel waarmee hij de tempel in brand stak.

Patroonheilige van de soldaten en **aanroepen** bij storm en brand.

Raam geschonken door Th. Kuypers – Zuylen.

Hier eindigt de reeks artikelen over de glasramen in onze kerk. Het was misschien niet de meest onderhoudende reeks maar bij een volgend bezoek aan onze kerk kijk dan eens aandachtig naar de glasramen, en misschien weet U na het lezen van de Utersjank waarom Theodorus een fakkel draagt, en Gertrudis een zwaard.

Charles Lecocq

©Heemkundige Kring "Utersjank" Opoeteren

¹ Sanctus - Meer dan 500 heiligen herkennen Jo Claes-Alfons Claes-Kathy Vincke
Uitg. Davidsfonds